

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ETELÄ-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPUIRIN KUNTIEN ALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (Covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 12.11.2021, 3.12.2021 ja 23.12.2021 antamallaan päätöksillä tehnyt Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueelle tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaiset rajoituspäätökset koskien yleisötilaisuuksien järjestämistä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on viimeksi 23.12.2021 tekemällään päätöksellä (LSSAVI/20200/2021) kieltänyt Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 20 (kaksikymmentä) henkilöä. Päätös on voimassa ajalla 26.12.2021 – 23.1.2022.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Sisätilat

Aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 10 (kymmenen) henkilöä.

Ulkotilat

Aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 20 (kaksikymmentä) henkilöä.

Määräys on voimassa ajalla 17.1.2022 – 7.2.2022.

Tällä päätöksellä kumotaan 23.12.2021 annettu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueita koskeva Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla antama päätös ajalta 17.1.2022 – 23.1.2022 (LSSAVI/20200/2021).

Perustelut

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (447/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 h § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 31.12.2021 asti. Lisäksi tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (876/2021) lisätty 58 i – 58 k §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 31.12.2021 asti. Lailla tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta lisätään lakiin väliaikaisesti muun muassa 58 a – 58 m ja 59 a – 59 c §. Edellä mainitut pykälät ovat voimassa 1.1.2022 – 30.6.2022.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiiriin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

- 1) asiakkailta ja osallistujilta on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädetty velvollisuudet koskevat. Pykälän 4–5 momenttien mukaan 1 momentissa säädetty velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Tartuntatautilain 58 i §:n 1 momentin mukaan EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetun täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen laboratoriovarmistetun covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla yleisötilaisuuteen tai kyseiseen tilaan sen koko aukioloaikana pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Samana pykälän 3 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä saa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona:

- 1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;
- 2) ravitsemisliikkeet;
- 3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;
- 4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

- 5) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Saman pykälän 4 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Samana pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 3 momentissa säädetyistä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätyt sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittämisedellytys estä riittävällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen esittämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d:ssä, 58 h

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

§:n 1 momentissa sekä 58 i §:ssä säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan muu uuden koronavirustyyppin aiheuttama vaikea infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Valtakunnallinen ohjaus

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa korona voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyneet sairastuneen hengitystie-eritteitä.

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) on 13.10, 11.11. ja 1.12.2021 antanut ohjauskirjeet uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman soveltamisesta.

Valtioneuvosto periaatepäätös sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelmassa COVID-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseksi 2021–22 tarkoitetun hätäjarrumekanismen käyttöönotosta (STM/2021/278) on annettu 22.12.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirjeessä Hätäjarrumekanismen käyttöönotosta 22.12.2021 todetaan, että epidemia on olennaisesti heikentynyt

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

useiden viikkojen ajan. Erityisesti rokottamattomilla nuorilla ja aikuisilla koronavirus-tapausten ilmaantuvuus on ennennäkemättömän korkea. Epidemia-tilanteen yllättävää ja erittäin vakavaa heikkenemistä varten on valmisteltu poikkihallinnollisesti valtakunnallisesti hätäjarrumekanismi. Uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaan hätäjarrun käyttöönoton harkinnan käynnistää epidemiologinen tai lääketieteellinen tilanne, jota ei ole pystytty riittävästi hallitsemaan alueellisin ja paikallisin toimin. Mekanismi olisi otettava käyttöön, mikäli epidemiatilanne uhkasi merkittävästi väestön terveyttä ja hyvinvointia, palvelujärjestelmän toiminta- ja kantokyky olisi vakavasti uhattuna, ja sekä sairaala- että tehohoito uhkaavat ylikuormittua, tai rokotusohjelman vaikuttavuus olisi ennakoarviota merkittävästi huonompi ja epidemiatilanne alkaisi sen seurauksena merkittävästi uudelleen vaikeutua.

Ohjauskirjeen mukaan rokotuskattavuuden saavutettua kohdeväestössä ennalta asetetun 80 % tavoitetason kävi ilmeiseksi, että samaan aikaan lisääntyneet kontaktit ja rajoituksista luopuminen loivat kierteen, jossa tartunnat levisivät erittäin laajasti ja nopeasti rokottamattomien keskuudessa. Rokotusten kohderyhmien laajentamisella, testauksen lisäämisellä ja riskiperusteisesti kohdennetuilla sekä ns. koronapassin avulla suunnatuilla rajoitustoimenpiteillä ei riittävästi ole pystytty tätä kehitystä estämään. Kun samaan aikaan kahden rokotuksen antama suojateho alkoi hiipua, tartuntoja on alkanut esiintyä myös ensiksi rokotetuilla riskiryhmillä. Sairaalahoidon tarve ja epidemian torjuntatoimien perusterveydenhuollolle aiheuttama kuormitus on lisääntynyt merkittävästi ja jatkuvasti, aiheuttaen myös hoidon saatavuuden tai oikea-aikaisuuden huomionarvoista heikentymistä muissa terveyspalveluissa. Välillisten vaikutustensa kautta tartuntojen leviäminen voi jatkossa vaikuttaa merkittävästikin myös ihmisten osallistumis- ja toimintamahdollisuuksiin ja siten vaikeuttaa tavoitteeksi asetettua yhteiskunnan auki pitämistä. Ilmaantuneen

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

uuden omikron -virusmuunnoksen merkitystä tälle kehitykselle ei vielä tarkemmin tunneta, mutta tieto asiasta lisääntyy erittäin nopeasti kansainvälisten kokemusten ja tilannekuvan seurannan avulla. Tilanne edellyttää lisätoimia tartuntojen vähentämiseksi ja epidemian hillitsemiseksi.

Ohjaukskirjeen mukaan lisätoimien käyttöönoton keskeiset tavoitteet ovat:

1. Suojata väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä erityisesti riskiryhmiä vakavalta koronavirusinfektioilta
2. Turvata sote-palvelujärjestelmän toimintakyky ja erityisesti teho- ja erikoissairaalahoitoon vuodeosastojen kapasiteetti
3. Mahdollistaa rokotusohjelman toteuttamisella (1., 2. ja 3. annokset) laajempi väestösuoja sekä infektioita että vakavia tautimuotoja vastaan

Ohjauksen mukaan lisätoimenpiteiden kattavalla käytöllä pyritään siis hillitsemään epidemiaa ja turvaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kantokykyä voimassa olevan lainsäädännön puitteissa. Mekanismin sisältävien toimenpiteiden käyttöönotolla tavoitellaan kontaktien tehokasta vähenemistä määrääjäksi pahimmilla epidemia-alueilla. Rajoitustoimien ajallisessa ja alueellisessa kohdentamisessa pääsääntönä tulee olla ainakin sairaanhoito- ja alueellisen arviointi ja päätöksenteko sekä epidemiatilanteen kannalta varmistetusti tehokas rajoitustoimien ajallinen kesto. Joidenkin toimenpiteiden toteuttaminen erityisvastuualuetasoisesti voi olla tarpeen, mikäli toimien perusteena osaltaan on erikoissairaanhoidon kapasiteetin turvaaminen. Toimenpiteiden kohdentamisen perusteena ja tukena käytetään leviämisalueen määritelmää.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Ministeriö ohjaa, että epidemian leviämisalueen kriteerit täyttävillä alueilla arvioidaan ja otetaan arvion mukaisesti käyttöön muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 §:n ja 58 d §:n mukaisin päätöksin ja niiden täyden soveltamisalan mukaisesti yleisötilaisuuksien järjestämistä ja tilojen käyttöä, kohdistuen myös matalan riskin tilaisuuksiin, tiloihin ja toimintoihin,
- rajoitetaan edellytysten täytyessä korkean ja kohtalaisen riskin yleisötilaisuuksien järjestämistä kieltämällä niiden järjestäminen kokonaan tartuntatautilain 58 §:n mukaisin päätöksin ja
- rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 g §:ssä tarkoitettujen tilojen käyttöä kokonaan erityisesti korkean ja kohtalaisen riskin tilojen osalta.

Ministeriön ohjaus ei ole oikeudellisesti sitovaa, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti. Laissa erikseen säädettyjä soveltamisedellytyksiä tulee aina noudattaa. Päätösharkinnassa ja päätöksenteossa tulee huomioida lapsen edun ensisijaisuuden periaate siten, että tartuntojen estämiseksi tehtävät toimenpiteet kohdistuisivat ensisijaisesti aikuisiin ja vaikuttaisivat mahdollisimman vähän haitallisesti lapsiin. Samalla on huomioitava, että periaate velvoittaa myös aktiivisiin suojelutoimenpiteisiin, joilla estetään ja hillitään lapsille epidemiasta aiheutuvia haittoja.

STM:n mukaan rajoituksia on arvioitava epidemiologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vaikutuskokonaisuuden kautta. Välttämättömyys tarkoittaa sitä, että asetettua tarkoitusta ja tavoitetta ei voida saavuttaa ilman kyseisen rajoitustoimenpiteen käyttöä osana toimenpidekokonaisuutta. Suhteellisuusperiaate tarkoittaa sitä, että toimien ja toimenpidekokonaisuuksien on oltava oikeassa

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, ja siten rajoituksilla perusoikeuksien turvaamiseksi saavutettavien kokonaishyötyjen tulee olla suurempia kuin niiden negatiiviset vaikutukset muiden oikeuksien toteutumiseen. Tavoite-taso, joka tämän tarkoituksen toteutumiseksi asetetaan, on osin perusoikeuksien turvaamisveloitteen ja muun lainsäädännön asettamaa oikeudellista harkintaa, osin arvoperusteista valintaa, joita molempia ohjaa vaikutusarvioinnin kautta saatava tieto.

Ohjaukskirjeen mukaan, kun epidemiatilanne on merkittävästi uudelleen vaikeutunut tavalla, joka olennaisesti lisää riskiä hallitsemattomalle väestöleviämiselle, hyvinvointipalvelutarpeen merkittävä kasvamiselle ja henkien ja terveyden vaarantumiselle, on otettava käyttöön toimintatapa, jolla aiemmin käytössä olleen kaltainen alueellisesti ja valtakunnallisesti laajempi rajoitusmahdollisuus voidaan toteuttaa. Tällöin suojattavien oikeushyönteiden painopiste muuttuu ja palautuu laaja-alaiseen pandemiantorjuntaan. Olennaista tässäkin suhteessa on tieto tartunnan aiheuttamista riskeistä suojattavalle kohderyhmälle samoin kuin tieto suojatoimenpiteiden vaikutuksista. Tämä vaikuttaa niin siihen, millä painolla perusoikeuksien turvaaminen edellyttää näiden ryhmien suojaamista, kuin siihen, millä keinovalikoimalla heitä suojataan. Eri-tyistä huomiota on kiinnitettävä myös sanottujen väestöryhmien kokonaishyvinvointiin ja muiden perusoikeuksien toteutumiseen. On huomattava, että suojattavaan väestöön kuuluu haavoittuvia väestöryhmiä ja henkilöitä, joiden hyvinvoinnin suojaamiseen on korostettu oikeudellinen velvollisuus (lapsen oikeuksien sopimus, vammaisyleissopimus).

Ohjauksessa todetaan, että oikeudella henkeen ja terveyteen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin on perusoikeusjärjestelmässämme erittäin vahva asema. Oikein ajoitetuilla ja tehokkailla toimilla voidaan myös lyhentää ja rajoittaa pitkäaikaisemmaksi muodostuvien rajoitusten tarvetta. Alueellisessa

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

päätöksenteossa rajoitusten kohdentamista on kohteittain arvioitava sen suhteen, missä määrin rajoituksen ajallisella ja muulla kohdentamisella haittavaiikutuksia voidaan hillitä, ja missä määrin kohdennusta on tehtävä sen varmistamiseksi, etteivät haitat ylitä hyötyjä.

Sosiaali- ja terveysministeriö täydentää ohjauskirjeellään Tarkennus hätäjarrumekanismiin käyttöönottoon liittyviin ministeriön suosituksiin 3.1.2022 antamia suositusta yleisötilaisuuksien osalta. Ohjauskirjeen mukaan siltä osin, kun ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia on välttämätöntä rajoittaa, harkinnassa kehoitetaan ottamaan huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Vallitsevassa tilanteessa on syytä arvioida, voidaanko esimerkiksi lähikontaktin välttämistä koskevien velvoitteiden asettamisella riittävästi ehkäistä tartuntariskiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjauskirjeellään Hätäjarrumekanismiin tehostetoimenpiteet 11.1.2022 muuttanut kunnille, kuntayhtymille ja aluehallintovirastoille 22.12.2021 antamia ohjauksellisia suosituksia yleisötilaisuuksien sekä asiakas- ja osallistujatilojen osalta.

Ministeriö ohjaa, että kaikilla epidemian leviämialueen kriteerit täyttävillä alueilla arvioidaan ja otetaan arvion mukaisesti käyttöön seuraavia hätäjarrumekanismiin tehostetoimenpiteitä:

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä yleisötilaisuuksien järjestämistä kaikissa riskiluokissa kieltämällä niiden järjestäminen kokonaan tartuntatautilain (1227/2016) 58 §:n mukaisin päätöksin. Siltä osin, kun ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia on välttämätöntä rajoittaa, harkinnassa kehoitetaan ministeriön 3.1.2022 antaman ohjauskirjeen (VN/21/2022) mukaisesti kuitenkin

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

ottamaan huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Vallitsevassa tilanteessa on syytä arvioida, voidaanko esimerkiksi lähikontaktin välttämistä koskevien velvoitteiden asettamisella riittävästi ehkäistä tartuntariskiä.

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain (1221/2021) 58 g §:ssä tarkoitettujen tilojen käyttöä kokonaan kaikissa riskiluokissa.

- Arvioidaan välttämätön tarve ja annetaan sen mukaiset ilmoitukset matkustajamäärien rajoittamisesta henkilöliikenteessä tartuntatautilain (1221/2021) 58 f §:n mukaisesti.

Epidemiatilanteen vaikeusasteen johdosta tartuntatautiviranomaisia ohjataan ja suositellaan arvioimaan ja ottamaan arvion mukaisesti käyttöön myös lasten ja nuorten harrastustoimintaan kohdistuvat em. rajoitukset sisätiloissa. Arvioinnissa pyydetään ottamaan huomioon kuitenkin se, että lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rajoitusten tulisi aina olla viimesijaisia. Muilta osin ministeriön 22.12.2021 antamat ohjaukselliset suositukset ovat voimassa.

Valtakunnallinen epidemiatilanne

Koronaepidemian valtakunnallinen tilannekuva päivitetään viikoittain Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) verkkosivuille. THL:n laaja seurantaraportti julkaistaan Hybridistrategian seurantaraportit -verkkosivuilla joka toinen viikko torstaisin.

STM–THL-tiedotteen 13.1.2022 mukaan Suomessa todettiin viikon 1 aikana arviolta lähes 53 600 uutta koronavirustapausta, kun edellisen viikon aikana todettiin arviolta yli 42 100 uutta koronavirustapausta. Tartuntoja tulee ilmi myös jo rokotettujen keskuudessa. Erikoissairaanhoidon vuodeosastohoidon

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

tarve on kasvanut huomattavasti tehohoidon kuormituksen ollessa suurta mutta suhteellisen vakaata. Rokotukset suojaavat vakavimmilta tautimuodoilta edelleen hyvin.

Viimeisten 14 vuorokauden aikana (27.12.2021–9.1.2022) uusia tartuntoja ilmaantui 1721 sataatuhatta asukasta kohden. Sitä edeltävillä kahdella viikolla tartuntoja ilmaantui 629 sataatuhatta asukasta kohden. Uusien tartuntojen määrä on siis lähes kolminkertaistunut joulukuuhun verrattuna.

12.1.2022 arvioitu tehollinen tartuttavuusluku on 1,05–1,2 (90 prosentin todennäköisyysväli).

Erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla oli 12.1. yhteensä 311 potilasta, kun 5.1. heitä oli 239. Kaikista erikoissairaanhoidossa olevista koronapotilaista arviolta 20–25 % on sairaalassa ensisijaisesti muun syyn takia. 12.1. teho-osastoilla oli yhteensä 59 potilasta, kun edellisten kolmen viikon aikana heitä oli 47–58. Viikolla 1 teho-osastoille tuli yhteensä 59 uutta covid-19-potilasta, kun edeltävien neljän viikon aikana heitä oli tullut 36–40 viikossa.

Tautiin liittyviä kuolemia oli 12.1.2022 mennessä ilmoitettu Tartuntatautirekisteriin yhteensä 1 688. 14 vuorokauden aikana (29.12.2021 – 12.1.2022) ilmoitettiin yhteensä 140 menehtynyttä, joista 78 prosenttia oli yli 70-vuotiaita.

Omikron-löydöksiä on 12.1.2022 mennessä todettu yhteensä 523. Tartuntoja havaitaan nyt paljon myös rokotetuilla henkilöillä, mutta rokotettujen sairaalahoidot eivät ole lisääntyneet läheskään samassa määrin. Suomessa 12.1.2022 mennessä 12 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista 88,0 prosenttia on saanut vähintään ensimmäisen rokoteannoksen, 84,3 prosenttia on saanut vähintään kaksi rokoteannosta ja 32,9 prosenttia on saanut kolme rokoteannosta. Kolmansien annosten ottamista suositellaan erityisesti 60

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

vuotta täyttäneille sekä riskiryhmiin kuuluville.

Viikon takaiseen (5.1.2021) verrattuna ensimmäisen rokoteannoksen kattavuus on kasvanut 0,5 prosenttiyksiköllä, toisen annoksen kattavuus 0,4 prosenttiyksiköllä ja kolmannen annoksen kattavuus 7,2 prosenttiyksiköllä.

Koronavirustestejä tehdään edelleen paljon ja positiivisten koronatestien osuus on kasvanut. Viikolla 1 tehtiin noin 190 000 testiä ja kaikista testatuista näytteistä positiivisia oli 30 prosenttia. Edellisellä viikolla positiivisten tulosten osuus oli 25 prosenttia.

Leviämisalueiden tunnusmerkit täyttyvät edelleen koko Suomessa.

Muuntuneet virukset

THL:n verkkosivulla todetaan, että viruksille on tyypillistä, että ne muuntuvat koko ajan. Näin tekee myös koronavirus, SARS-CoV-2. Kun virukset lisääntyvät, niiden perimään ilmaantuu muutoksia eli mutaatioita. Mutaatiot ovat osavirusten luonnollista evoluutioprosessia ja kohdistuvat usein niihin viruspartikkelin rakenteisiin, jotka ovat kosketuksissa isäntäsoluympäristöön. Muuntuneet virukset, eli virusvariantit, saattavat poiketa ominaisuuksiltaan aiemmin tavatuista viruskannoista.

Omikronvariantti (B.1.1.529) on havaittu ensimmäisen kerran marraskuussa 2021 Botswanassa, Etelä-Afrikassa ja Hongkongissa, jossa muunnos todettiin Etelä-Afrikasta tulleella matkustajalla. Muunnos poikkeaa huomattavasti muista koronaviruslinjoista, sillä sen piikkiproteiinissa on havaittu 26–32 mutaatiota.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

THL:n mukaan Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskus ECDC on 26.11.2021 julkaisemassaan riskiarviossa todennut, että omikronmuunnos aiheuttaa merkittävän tai erittäin merkittävän terveysuhan EU/EEA-maiden kansalaisille.

THL muistuttaa, että epidemiologinen tieto uudesta virusmuunnoksesta on vielä hyvin alustavaa. Tilanne muuttuu todennäköisesti hyvin nopeasti, kun eri maista saadaan uusia tietoja. Variantista tehdään parhaillaan lisätutkimuksia. Tutkimuksissa arvioidaan, leviääkö virusmuunnos muita herkemmin, selvitetään, pystyykö muunnos kiertämään koronarokotteiden ja aiemman koronavirusinfektionantamaa suojaa, kerätään tietoa omikronmuunnoksen aiheuttamasta taudista, ja selvitetään, poikkeako omikronmuunnoksen aiheuttama tauti oireiltaan ja vakavuudeltaan muiden varianttien aiheuttamasta koronataudista. Suomessa tehostetaan muunnosten seuranta mm. rajanäytteissä. Omikronmuunnoshavainnot varmistetaan sekvensoimalla, missä saattaa kestää useita päiviä.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on 27.11.2021 antanut ohjauskirjeen tartuntatautilain mukaisista toimenpiteistä matkustajille, jotka ovat oleskelleet maissa, joissa on todettu B.1.1.529- koronavirusmuunnoksen leviämistä.

Ohjauskirjeen mukaan Etelä-Afrikassa ja Botswanassa on havaittu uusi koronavirusmuunnos B.1.1.529, jossa on useita viruksen piikkiproteiiniin rakenteesseen kohdistuvia perimän mutaatioita. Muutosten johdosta viruksen pelätään leviävän aiempia virusmuunnoksia tehokkaammin ja mahdollisesti aiheuttavan tautitapauksia myös aiemmin koronavirustaudin sairastaneille sekä täyden rokottusarjan saaneille. Siitä, aiheuttaako uusi virusmuunnos aiempaa enemmän vakavampia tautimuotoja tai lisääkö se menehtymisen riskiä ei vielä tiedetä.

Ohjauskirjeen mukaan sekä EU että WHO:n asiantuntijaryhmä (Technical Advisory Group on SARS-CoV2 Virus Evolution TAG-BE) ovat 26.11.2021 kokouk-

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

sissaan määritelleet B.1.1.529-virusmuunnoksen huolta aiheuttavaksi muunnokseksi (Variant of Concern). EU-maat ovat 26.11.2021 (EU Integrated Political Crises Response Arrangement IPCR COVID-19 High Level Round Table) yhteisellä päätöksellä ja perustuen Neuvoston suositukseen (Council Recommendation 2020/912) päättäneet aktivoida rajojen terveysturvallisuutta koskevan hätäjarrumekanismen.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että uusi koronavirusmuunnos B.1.1.529 muodostaa merkittävän uhan väestön terveyden ja hyvinvoinnin vaarantumiseen, rokotussuojan riittämättömyyteen ja epidemiatilanteen olennaiseen heikkenemiseen. Tarkemman tutkimustiedon vielä puuttuessa virusmuunnoksen aiheuttamaan uhkaan tulee varovaisuusperiaatteen mukaisesti vastata tehokkailla toimenpiteillä, joilla pyritään tunnistamaan kaikki henkilöt, joilla voi olla kyseisen virusmuunnoksen aiheuttama tartunta, estämään mahdolliset jatkotartunnat ja estämään näin virusmuunnoksen aiheuttaman taudin leviäminen.

THL:n 20.12.2021 antaman, hätäjarrumekanismen käyttöottoa koskevan lausunnon (THL/6517/4.00.00/2021) mukaan omikron-muunnos on nykytiedon valossa tarttuvampi kuin aikaisemmin levinneet muunnokset. Sen oletetaan kasvavan aikaisempaa runsaammin keuhkoputkistossa, mikä edesauttaneen sen leviämistä esim. yskimisen välityksellä merkittävästi. Rokotukset estävät edelleen myös omikronin-muunnoksen leviämistä, mutta leviämisen estoon elimistön tuottamia ns. neutraloivia vasta-aineita tarvitaan todennäköisesti aikaisempaa enemmän. Täydellistä suojaa ei kolmannellakaan rokoteannoksella tartuntoja vastaan saavuteta. Suojan oletetaan olevan kolmatta rokotusta seuraavan 1–2 kuukauden aikana noin 80 %, ja sen oletetaan laskevan tämän jälkeen muutamien kuukausien kuluessa.

THL:n 30.12.2021 päivitetyllä verkkosivulla todetaan, että omikronin leviäminen maailmalla on hyvin laajaa. Useat maat ovat todenneet omikronin olevan

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

jo yleisin tartuntoja aiheuttava koronavirusmuunnos. Myös Suomessa on laajaa omikron-virusmuunnoksen leviämistä.

Epidemiatilanne Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella ja saadut asiantuntija-arviot

Alueet antavat sairaanhoitopiirien johdolla oman kokonaisarvionsa epidemiatilanteesta säännöllisesti. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on ollut 18.10.2021 lähtien epidemian leviämisvaiheessa (15.11.2021 alkaen leviämisalue).

Etelä-Pohjanmaan alueellinen yhteistyöryhmä Nyrkki totesi kokouksessaan 10.1.2022 leviämisalueen kaikkien kriteerien edelleen täyttyvän ja päätti laajentaa alueella voimassa olevia suosituksia. Nyrkki ehdotti aluehallintovirastolle alueellisen kokoontumisrajoituksen kiristämistä sisä- ja ulkotiloihin sekä uusi aiemman ehdotuksensa tartuntatautilain 58 g -pykälän mukaisen tilojen käyttöä koskevan rajoituksen käyttöönotosta kahdeksi viikoksi koko sairaanhoitopiirin alueelle.

Kokouksessa annetun tilannekuvan mukaan koronartuntojen ilmaantuvuus on alueella ennätyskallista korkea. Tammikuun viikolla 1 todettiin 1205 uutta koronavirustartuntaa, sitä edellisellä viikolla 710. Alueen 14 vuorokauden ilmaantuvuus on lähes kaksinkertaistunut edellisestä viikosta lukemaan 992 / 100 000 asukasta, 7 vuorokauden ilmaantuvuus on 624 / 100 000 asukasta. Epäselväksi jääneiden tartuntojen osuus on noussut 24 %:iin, positiivisten koronatestien osuus on noussut 25 %:iin. Tartunnan saaneista enää 27 % oli karanteenissa tartunnan tullessa ilmi. Tartunnan jäljitystä on ollut pakko kohdentaa aiempaa enemmän ja suunnata jäljitystyötä pitkäkestoisiin altistumisiin sekä sote-yksiköiden altistumisiin. Covid-19-infektioon liittyvä osastohoidon tarve on kasvanut, potilaita on lisääntyvästi sekä perusterveydenhuollossa

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

että erikoissairaanhoidossa. Perusterveydenhuolto on kuormittunut myös tartunnanjälijityksen ja rokotusten edellyttämän henkilöstöresurssin takia. Henkilöstötilanteen pelätään heikentyvän sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa henkilöstön koronatartuntojen takia.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on antanut 13.1.2022 aluehallintovirastolle asiantuntijalausunnan, jossa kuvataan alueen epidemiologinen tilanne, terveydenhuollon kuormitus ja sairaanhoitopiirin arvio välttämättömistä alueellisista rajoituksista epidemian hallitsemiseksi. Lausunnossa todetaan, että tammikuussa on todettu jo 1 850 koronatartuntaa, mikä on kuukausikohtainen ennätys koko pandemia-aikana. Menneen kahden viikon aikana on todettu 35 % koko pandemianaikaisista tartunnoista. Viikkotasolla tartuntamäärien nousu on jatkunut huolimatta tartuntatautilain 58 §:n momentin mukaisista kokoontumisrajoituksista sekä muista alueella voimassa olevista suosituksista, kuten etätyösuosituksesta, laajasta maskisuosituksesta, mahdollisimman pienimuotoisten yksityistilaisuuksien järjestämistä koskevista suosituksista sekä valtioneuvoston asettamista leviämisvaiheen ravintolarajoituksista. Tartuntoja on ympäri maakuntaa ja tartuntalähteet ovat moninaisia. Omikron leviää laajasti Etelä-Pohjanmaalla. Tartuntamäärät ovat kiivaassa kasvussa; kun joulukuussa tartuntoja oli 40–80 päivittäin, nyt tartuntoja tulee noin 200 päivittäin. Tartuntoja tulee esille maakunnan eri alueilta ilman mitään yhteistä yksittäistä tartuntarypystä. Tartuntojen ilmaantuminen antaa tällä hetkellä vaikutelman endeemisestä leviämisestä väestössä.

Sairaanhoitopiirin lausunnossa todetaan, että alueen rokotuskattavuus on tällä hetkellä maan alin. Rokotuskattavuudet ovat erityisen matalia nuorten ikäryhmien osalta mutta kaikissa ikäryhmissä on paljon rokottamattomia tai vain yhden rokoteannoksen saaneita. EPSHP:n rokotuskattavuus on tällä hetkellä yli 12-vuotiaiden osalta 85,5 %, 2. annoksen osalta 81,9 % ja 3. annoksen

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

osalta 31,8 %. Omikronin tiedetään tartuttavan herkästi myös kahdesti rokotettuja, rokotussuoja on noin 20-40 %. Rokotuskattavuudet ovat matalimpia 12–15-vuotiaiden ja nuorten aikuisten, 25–34-vuotiaiden osalta. Rokottamattomia on kaikissa ikäryhmissä ja tartunnoista 54 % löytyy rokottamattomilta. Tartuntojen voimakas esiintyminen alueella liittyy osittain myös matalaan rokotuskattavuuteen. Erikoissairaanhoidossa olleet potilaat ovat pääosin rokottamattomia ja rokottamattomien suuri määrä tuo tarvetta koronapotilaiden pitkillekin sairaalahoitojaksoille.

Laajamittaisesta tartunnanjäljityksestä on jouduttu luopumaan sairastuneiden valtavan määrän ja tavoittamisviiveen takia. Sairaanhoidopiirin arvion mukaan seuraavaksi joudutaan isojen kaupunkien linjaukseen, jolloin keskitytään vain soite-yksiköihin ja perhe laitetaan automaattisesti karanteeniin. Sairaanhoidopiirin mukaan jäljittämällä tuskin saadaan tilannetta enää hallintaan, vaikka siitä vielä hyötyä onkin. Tartuntalähteitä ei enää laajasti kyetä selvittämään. Positiivisten tartuntojen jäljitettävyydestä sinänsä ei ole tosiasiallista tietoa, sillä tartuntojen tosiasiallisia lähteitä ei pystytä määrittämään vähäisemmän testauksen vuoksi, eikä testauskapasiteetti riitä kaikkien oireisten testaamiseen. Tämä on johtanut äkillisiin tartuntaryypäisiin maakunnassa ja tartunnanjäljityksen osuvuuden heikentymiseen. Viime aikoina testejä on tehty noin 700 kappaletta päivässä. Testaus ja tartunnanjäljitys eivät enää rajoita riittävässä määrin tartuntojen leviämistä, ja lisärajoitukset ovat välttämättömiä.

Sairaanhoidopiirin lausunnon mukaan sairaalahoidon kuormitus on viime viikoina ollut suurta ja terveydenhuollon kantokyky on uhattuna. Sairaanhoidopiirin arvion mukaan terveydenhuollon kantokyky vaarantuu, mikäli tartuntojen leviämistä ei saada taittumaan. Koronapotilaita on ollut hoidossa 10–17 päivittäin erikoissairaanhoidon vuodeosastolla ja perusterveydenhuollon vuodeosastoilla viime aikoina 13–20 potilasta. Tällä hetkellä tehohoidossa on

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

neljä potilasta. Mikäli tehohoitoon tulee lisää potilaita, EPSHP joutuu neuvottelemaan muiden sairaanhoitopiirien kanssa hoitopaikasta tai sulkemaan merkittävästi nykyistä enemmän leikkaussalien toimintaa hoitajaresurssien saamiseksi tehohoitoon. Tartuntamäärien ollessa edelleen päivittäin yli 200 todettua tartuntaa, sairaala- ja tehohoidon kasvuun on edelleen varauduttava. Tämä aiheuttaa myös hoitovajetta vaarantaen muiden potilasryhmien oikea-aikaisen ja hoitotakuun mukaisen hoidon. Sairaalan korostuneen kuormituksen lisäksi myös alueen terveyskeskusten vuodeosastot ovat täynnä. Covid-potilaat eivät kuormita ajankohtaisesti vain sairaalaa, vaan jäävät pidempiaikaiseen hoitoon perusterveydenhuollon osastoille, jolloin potilassiirrot sairaalasta terveyskeskuksiin eivät onnistu.

Tartuntoja tulee jatkuvasti lisää ja ketjut leviävät hallitsemattomasti. Joka päivä todetaan sote-yksiköiden tartuntoja ja altistuksia, jotka voivat johtaa sairaalakuormituksen kasvuun ja kuolemien määrän lisääntymiseen. Henkilöresursseja ei ole enää saatavissa, mutta sairaalan lisääntyneet covid-potilaat ja myös muut potilaat vuodeosastoilla ja päivystyksessä pitää hoitaa

Sairaanhoitopiirin arvion mukaan kaikki yleiset kokoukset tai yleisötilaisuuksilla tuovat omikronin herkän tarttumispotentiaalin vuoksi riskin covid-19-epidemian laajaan leviämiseen sairaanhoitopiirin alueella. Siten alueellisen kokoontumisrajoituksen tulisi koskea myös ulkotiloja. Sairaanhoitopiirin arvion mukaan on välttämätöntä rajoittaa sisätiloissa yli 10 henkilön ja ulkotiloissa yli 20 henkilön yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia.

Lausunnon mukaan Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri muodostaa yhtenäisen asiointialueen, ja sen vuoksi epidemiatilanteen voimakas huononeminen aiheuttaa merkittävän uhkan myös niillä sairaanhoitopiirin alueilla, joilla COVID-19-tartuntojen määrä on toistaiseksi pysynyt kohtuullisempana. Edellä

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

mainituilla perusteilla sairaanhoitopiiri arvioi, että tartuntatautilain 58 §:n mukainen päätös on välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueelle. Rajoitustoi-
mien kesto olisi vaikuttavuuden kannalta lyhimmillään kaksi viikkoa.

*Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella voimassa olevat aluehallintoviraston määrää-
mät rajoitukset ja alueelliset suositukset*

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella ovat tätä päätöstä
harkittaessa voimassa seuraavat, aluehallintoviraston tartuntatautilain nojalla
tekemät päätökset:

LSSAVI/20200/2021 päätös 23.12.2021 koskien Etelä-Pohjanmaan sairaan-
hoitopiirin kuntia: tartuntatautilain 58 §:n mukainen määräys yli 20 henkilön ylei-
sötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisestä sisätiloissa ajalla 26.12.–
23.1.2022.

LSSAVI/20403/2022 päätös 4.1.2022 koskien Etelä-Pohjanmaan sairaan-
hoitopiirin kuntia: tartuntatautilain 58 d §:n mukainen määräys tilojen käytön edel-
lytyksistä ajalla 7.1.–31.1.2022.

Lisäksi alueella on voimassa valtioneuvoston asettamia, ravitsemustoimintaa
koskevia rajoituksia ja Etelä-Pohjanmaan alueellisen yhteistyöryhmä Nyrkin
päättämiä suosituksia: mm. etätyösuositus, kasvomaskisuositus 5. luokkalai-
sille ja sitä vanhemmille, suositus aikuisten sekä lasten ja nuorten ryhmähar-
rastustoiminnan tauottamisesta ja yksityistilaisuuksien järjestämisestä mah-
dollisimman pienimuotoisesti.

Johtopäätös

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja COVID-19-tartuntojen leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Siten tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa on välttämätöntä.

Hybridistrategian toimintasuunnitelman oikeudellisen tilannearvion osalta todetaan, että tartuntatautilaki edellyttää viranomaisilta välittömiin toimiin ryhtymistä sen jälkeen, kun tieto torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä on saatu. Viranomaisten toimien tulee olla ripeitä ja tilannetta ennakoivia. Rajoitustoimenpiteiden käyttö edellyttää kokonaisvaltaista arviointia, jossa päätöksiä punnitaan epidemiologisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten suhteen sekä suhteessa perusoikeuksiin. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa säädetään julkiselle vallalle velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä. Lisäksi julkisen vallan tulee perustuslain 7 §:n mukaisesti turvata oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset ohjaavat rajoitusten laajuutta ja sisältöä. Olennaista ovat vaatimukset rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta sekä rajoitusten tarkkarajaisuus, täsmällisyys ja säätäminen lailla siltä osin kuin kyse on vapauksien rajoittamisesta.

Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 §:n mukainen välttämättömyysarvio on kokonaisharkintaa, jossa yksin koronatartuntojen ilmaantuvuusluvulle tai muulle yksittäiselle tekijälle ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä. Rajoitusperusteiden tulee olla hyväksyttäviä ja rajoitusten suhteellisuus- ja tarkoitussidonnaisuusperiaatteiden mukaisia. Saadun selvityksen pe-

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

rusteella Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella voimassa olevat viranomaisten suositukset ja rajoitukset eivät ole vaikuttaneet riittäväällä tavalla epidemian etenemiseen, eivätkä ole riittäneet turvaamaan alueen terveydenhuollon kantokykyä ja epidemian hallintaa. Siten potilaiden hyvä hoito sekä hoitavan henkilökunnan työkyvyn säilyminen vaarantuvat. Sairaanhoitopiirin mukaan omikron-virusmuunnos leviää Etelä-Pohjanmaalla laajasti, ja tartuntojen ilmaantuminen antaa tällä hetkellä vaikutelman koronatartuntojen endeemisestä leviämisestä väestössä. THL:n mukaan Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskus ECDC on 26.11.2021 julkaisemassaan riskiarviossa todennut, että omikronmuunnos aiheuttaa merkittävän tai erittäin merkittävän terveysuhan EU/EEA-maiden kansalaisille.

Tällä päätöksellä rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin asiantuntija-arvioiden sekä saadun ohjauksen perusteella on välttämätöntä. Hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisesti epidemian torjuntatoimet ovat aikaisempaa rajatumpia niin kohteeltaan, sisällöltään, kestoaltaan kuin alueeltaan, ja kohdennetaan ja painotetaan rajoitettavan kohteen riskipotentiaalin mukaisesti. Aluehallintovirasto on hyödyntänyt Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen 1.10.2021 julkaistua ja 30.11.2021 sekä 7.1.2022 päivitettyä riskipotentiaalin arviointitaulukkoa merkittävän ja kohtalaisen tartuntariskin tilanteiden ja ympäristöiden tunnistamisessa. Koska arviointitaulukko ei kuitenkaan pyri olemaan kaiken kattava, vaan suuntaa antava, päätöstä ei kohdisteta yksinomaan taulukossa eriteltyihin esimerkkeihin. Päätös kohdistetaan epidemiologiseen ja lääketieteelliseen tietoon perustuen yleisesti sekä sisä- että ulkotiloissa järjestettäviin yleisötilaisuuksiin ja yleisiin kokouksiin, joihin arvioidaan liittyvän koronatartunnan ja tartuntojen leviämisen riski ajankohtaisessa epidemiatilanteessa. Välttämättömyysharkinnassa on huomioitu myös rajoituksen yhteiskunnalliset vaikutukset ja kansallisen hybridistrategian linjaus, jonka mukaan rajoitustoimenpiteitä toteutetaan vain, mikäli

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

niillä saavutettava kokonaishyöty todennäköisesti ylittää niistä aiheutuvat haitat.

Aluehallintovirasto toteaa, että epidemian aikana on painotettu lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rajoitusten viimesijaisuutta. Aluehallintovirasto toteaa, että tässä päätöksessä tarkoitettut tilaisuudet, joihin rajoitukset kohdistuvat, ovat pääosin aikuisväestölle suunnattuja. Niissä ei myöskään ole kyse sellaisista lasten arkeen kuuluvista toiminnoista, kuten koulusta ja harrastuksista, joiden turvaaminen on ensisijaisen tärkeää. Aluehallintovirasto toteaa, ettei päätökseen ole perusteltua tehdä ikäryhmäkohtaisia rajauksia, vaan sen voidaan arvioida olevan kokonaisuutena välttämätön ja yhdenvertainen.

Edellä mainituista syistä on välttämätöntä tällä päätöksellä antaa yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskeva kokoontumisrajoitus Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueelle koronaviruksen laajemman leviämisen ehkäisemiseksi, riskiryhmien suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. Kuntien tekemillä päätöksillä on paikallisen tilanteen vaatiessa mahdollista tiukentaa tai täydentää aluehallintoviraston määäämiä rajoituksia. Jos epidemiologinen tilanne alueella tai valtakunnallinen arvio rajoitusten tarpeesta olennaisesti muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstään uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueilla.

Koronapassin käyttö vaihtoehtona rajoitukselle

Tartuntatautilain 58 i §:n mukaisesti toiminnanjärjestäjän on mahdollista ottaa käyttöön EU:n digitaalinen koronatodistus eli niin sanottu koronapassi tartuntatautilain 58 §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetettujen osallistujamäärää koskevien rajoitusten vaihtoehtona 58 i §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tiloissa. Kyseisessä

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

momentissa mainittuja tiloja ovat esimerkiksi yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat. Toiminnanharjoittajan tulee tällöin edellyttää koronatodistuksen esittämistä 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvilta. Koronapassisääntelyä koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021) 58 i §:n säännöskohtaisten perustelujen mukaan yleiset kokoukset olisivat esitetyn säännöksen soveltamisalan ulkopuolella.

Koronapassin käyttöä on kuitenkin rajoitettu valtioneuvoston 11.1.2022 asetuksella määräaikaaisesti 31.1.2022 asti. Tänä aikana koronapassia ei voi käyttää yleisötilaisuuksissa ja asiakastiloissa vaihtoehtona alueellisille rajoituksille, vaan toiminnanjärjestäjän tulee noudattaa voimassa olevaa rajoitusta. Asetus on voimassa koronaepidemian leviämisaueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1 §, 8 §, 58 §, 59 a-c §:t ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 § ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa lakimies Markus Heinänen, puh. 0295
018 022, etunimi.sukunimi@avi.fi.

Ylijohtaja

Marko Pukkinen

Lakimies

Markus Heinänen

LIITTEET

Lista kunnista, joita päätös koskee

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Vaasan päätoimipaikassa 7.2.2022 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Tiedoksi

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Pohjanmaan poliisilaitos

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslia, viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

Tämä asiakirja LSSAVI/485/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/485/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pukkinen Marko 14.01.2022 13:47

Esittelijä Heinänen Markus 14.01.2022 13:29